"De scheepvaart van Dreumel".

Een zoektocht naar de vroegere scheepvaartwereld van mijn varende Dreumelse De Jong(h)-voorouders en hun dorpsgenoten.

≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈

Via enige bijdragen wil ik pogen bouwstenen aan te dragen die meer inzicht kunnen geven in de geschiedenis van de Dreumelse scheepvaart en haar schippers door de eeuwen heen.

In Deel-1 van mijn 3e werkstuk *"De Vijf Dreumelse Gebroeders De Jong, schippers"(2016)* heb ik op blz. 3, 6 en 114 aangekondigd, dat er een Deel-2 zou verschijnen. Dat Deel-2 verschijnt ***nu*** in deze vorm onder de titel: ***"De scheepvaart van Dreumel".*** (Als eerbetoon aan mijn De Jong(h)-voorouders heb ik de titel van het egodocument van wijlen Theo de Jong (1918/2013) overgenomen. Voor meer informatie over dit egodocument zie mijn 1e werkstuk op blz. 29 e.v. en mijn 4e werkstuk over mijn Dreumelse De Jong(h)-familie dat nog moet verschijnen .)

Door mijn onderzoekwerk naar mijn Dreumelse De Jong(h)-familie ben ik (als onvervalste landrot) op aangename wijze de scheepvaartwereld ingetrokken. Een compleet nieuw onderzoeksveld voor mij met interessante onderwerpen die zich afspeelden in de *"umwelt"* van mijn varende voorouders. Als gevolg daarvan drongen ook allerlei intrigerende vragen zich aan mij op over het ontstaan en de ontwikkeling van Dreumel, dat eeuwen fungeerde als thuishaven van generaties Dreumelse schippers.

- Hoeveel schippers heeft Dreumel gehad en welke Dreumelse families kenden een schipperstraditie?
- Welke Dreumelse schippers werkten in loondienst en welke hadden eigen schepen?
- Welke ontwikkelingen hebben de Dreumelse havens D'n Bol en Het Gat van Voet doorgemaakt? Waren er nog meer aanlegplaatsen ? Welke goederen werden daar zoal aan- en afgevoerd?
- Welke rol speelde de Waal vanaf de vroegste tijden voor Dreumel bij de vrachtvaart en welke positie nam de schipperij in ten opzichte van de andere plaatselijke bedrijvigheden?
- Hebben de haven en schippers ook in de aller-vroegste tijden een rol kunnen spelen toen Dreumel (als kleine nederzetting) in de invloedsfeer lag van het grote Romeinse centrum Ulpia Novio-magus, het Frankisch centrum van Magna Frisia Dorestad en de Hanzen handelscentra?
- Met welke vaartuigen voeren de Dreumelse schippers vroeger en welke veranderingen binnen de binnenscheepvaart moesten zij in de loop der tijd het hoofd bieden?
- Welke Dreumelse inwoners gingen de rivier op als schipper, zalm- en palingvisser, parlevinker of loods? Hoe groot was hun aantal en wat was hun aandeel voor de Dreumelse economie?
- Dreumel is gedurende eeuwen getroffen door allesvernietigende natuurkrachten (dijkdoorbraken, overstromingen, kruiend ijs), waardoor ook de havenvoorzieningen zwaar getroffen en zelfs verwoest werden. Vormden deze terugkerende rampen een (constante) belemmerde factor om bij Dreumel een volwaardige haven te kunnen realiseren of waren er andere redenen waarom Dreumel een bescheiden aanlegplaats/ haven bleef?

Vele vragen waar ik, beginnende met deze 1e bijdrage, een antwoord op probeer te vinden. Ik hoop nuttige informatie aan te dragen waar andere onderzoekers verder mee aan de slag kunnen. Want het zou natuurlijk prachtig zijn als er (ooit) een uitgebreid en samenhangend verhaal over de Dreumelse scheepvaartgeschiedenis kan verschijnen.

Willem Hol ……. 25 juni 2017……. 's-Hertogenbosch.

1e Bijdrage
in de serie over "De scheepvaart van Dreumel"

Research, samenstelling en uitvoering
Willem J. H. Hol,
kleinzoon van de Dreumelse schipper en landarbeider Willem de Jong en zoon van zijn dochter Gerrie de Jong.
's-Hertogenbosch juni 2017.

Overzichtslijst van Dreumelse schippers uit akten van 1812 t/m 1944

Op de website van Tremele was ik een interessante uitspraak van Eduard Vink tegengekomen over mijn varende Dreumelse De Jong(h)-voorouders. In zijn artikel *"Overtocht naar Ophemert"* plaatste hij een notitie over de mogelijke maker van de groepsfoto in zijn artikel: *"De foto is waarschijnlijk door Ted de Jong gemaakt. Die van de Jong waren schipper en* ***die kwamen overal****"*. (De vetgedrukte tekst is van mij. WH.) Mijn nieuwsgierigheid was gewekt. Maar ik kon er toen nog niet zo veel mee, omdat ik net begonnen was met mijn eerste oriëntatie en onderzoekspogingen naar mijn familie aan moederskant: de Dreumelse familie De Jong(h). Dit veranderde toen ik mij op het varende deel van mijn Dreumelse familie ging concentreren. Ook andere Dreumelse schippers kwamen toen in beeld, alhoewel ik totaal geen idee had van de mogelijke aantallen. Het viel mij wel op dat zonen en dochters van schippers onderling trouwden. Dat daarbij ook huwelijksdispensaties voorkwamen verbaasde mij niet. Dreumel was vroeger een geïsoleerd dorp, zodoende was men al snel familie van elkaar. Zeker gezien de beperkte en soms verboden contacten met mensen van een ander geloof of uit een andere plaats. Of er in Dreumel een afzonderlijke schippersgemeenschap is geweest weet ik (nog) niet. Overeenkomstige belangen zullen zeker een rol gespeeld hebben tussen de schippers evenals de uitwisseling van ervaringen die zij dagelijks opdeden.
Dreumel heeft (voor zover ik het kan overzien) ten opzichte van andere rivierplaatsen en -steden sobere havenvoorzieningen (gehad). Opmerkelijk is het dan dat op de een of andere manier Dreumel en zijn schippers in den lande grote indruk achtergelaten moeten hebben. Tenminste dat ontdekte ik tijdens mijn onderzoek. Zo kwam ik op de forumsite van het BHIC reacties tegen van allerlei onderzoekers die informatie over Dreumel zochten. In één van die discussies trof mij de zin:*"Die Dreumelaren waren* ***heel vaak schippers*** *en* ***we komen ze overal tegen****"*. Ik vroeg de schrijver van deze opmerkelijke zin om een toelichting. Hij reageerde: *"In de tijd van DTB zul je die vermelding niet tegenkomen in de kerkregisters, maar wel weer in ORA/ONA. Ook in andere plaatsen kun je wel eens vermeldingen tegen-komen van schippers afkomstig van Dreumel.* ***Verre Dreumelse voorouders in mijn files zie ik dan weer eens in Duisburg, dan in Papendrecht en vervolgens weer Den Bosch, Maastricht enz.*** *Maar Dreumel was de standplaats voor deze schippersfamilies. Schippers hadden ook een 'vast' adres dat meestal aan de sluis was, of logement nabij aanlegplaatsen of bij familie aan de wal alwaar hun post dan aankwam"*. Een andere bezoeker van de forumsite (iemand uit de van Deursen-familie) reageerde als volgt: *"* ***In Dreumel woonden en werkten véél schippers*** *en aanverwante beroepen. Zij voeren o.m. op de Waal, de Rijn en de Maas. Parlevinkten, bouwden, onderhielden en repareerden schepen. Misschien (maar daar moet ik later naar kijken) trouwde een van onze van Deursen's met een de Jong. Dan bedoel ik niet het echtpaar uit de 20e eeuw"*. (De vetgedrukte tekst is van mij. WH.)

Nadat mijn 3e werkstuk *"De Vijf Dreumelse Gebroeders De Jong, schippers*" (2016) op de Tremelwebsite was geplaatst, leek mij de tijd rijp om eens goed te gaan kijken waarom Dreumel en haar schippers (waaronder mijn varende De Jong(h)-voorouders) nog zoveel indruk maakten op hedendaagse onderzoekers in den lande.
Van mijn voorouders had ik al veel schippers kunnen traceren (zie mijn werkstukken), maar zij vormden maar een deel van de schippersgemeenschap (voor zover ik dat toen kon zien). Om inzicht in de Dreumelse scheepvaartgeschiedenis te krijgen leek 't mij noodzakelijk om er minstens achter te komen hoeveel schippers Dreumel de afgelopen eeuwen had voortgebracht. Zo kwam ik op het idee om te starten met een Dreumelse schippersoverzichtslijst.
Ik heb me vervolgens georiënteerd op *"WieWasWie"* en *"Gelderarchief"* omdat via hun openbare (internet)databanken veel originele Dreumelse burgerbevolkingakten ingezien (en gedownload) konden worden. Omdat alleen bij de databank van WieWasWie via een zoekterm direct gezocht kon worden naar een beroep ben ik met deze genealogische bron aan de slag gegaan. Na het invoeren van de zoektermen ***"Dreumel"*** en ***"schipper"*** kreeg ik 15 indexpagina's met in totaal 285 verwijzingen. Bij Gelderarchief is dezelfde informatie te vinden, maar dan via een omslachtiger zoekgedrag.
Na monnikenwerk bij het selecteren, het steeds weer oppeppen van de concentratie en ontelbare routineuze handelingen in scannen en kopiëren begon de overzichtslijst van Dreumelse schippers (na veel checken, ordenen en opschonen) zijn vorm te krijgen.

Toelichting bij deze eerste overzichtslijst van Dreumelse schippers.

Data van originele documenten aangevuld met data uit andere bronnen.
Ik heb er voor gekozen om hoofdzakelijk deze namenlijst te baseren op de originele akten uit een officiële genealogische databank. Dit om zo een nauwkeurige en betrouwbare namenlijst te kunnen samenstellen. Hierbij moet ik onmiddellijk de kanttekening plaatsen dat ook officiële databanken niet ontkomen aan beperkingen. Zo komen in de originele overheids-akten ook verschrijvingen voor. Tussen haakjes: wie meer over opmerkelijkheden rondom akten wil weten (of akten van de eigen familie zoekt) kan ik aanraden om op Tremele de artikelen *"Ouwe koeien"* van Jodi Giessen en zijn website *"Old Cows"* te raadplegen. Jodi heeft een mooie verzameling akten met verhaaltjes bijeen gebracht.
Over deze en andere beperkingen die ik tegenkwam tijdens mijn zoektocht naar schippersnamen verwijs ik graag naar het onderdeel *"Waarom deze schippersoverzichtslijst van Dreumel nog niet volledig kan zijn"*. (Zie op bladzijde 10 en verder.)
Schippersnamen, die ik reeds eerder in de loop van mijn familieonderzoek had verzameld via andere archieven en gesprekken, heb ik ook een plaatsje gegeven in deze overzichtslijst. Om een duidelijk onderscheid tussen de namen uit de officiële akten en mijn "bijvangstnamen" te maken heb ik deze laatste voorzien van een symbooltje. (Zie de toelichting op bladzijde 4.)

De wijze waarop de schippersnamen geregistreerd zijn.
De schippersnamen heb ik geselecteerd uit aktes van geboorte, huwelijk en overlijden, die uitsluitend zijn opgesteld en ondertekend via het gemeentesecretariaat van Dreumel. Niet altijd was voor mij duidelijk of bepaalde personen Dreumelnaren waren: bijvoorbeeld de schipper/ bruidegom en de ouders van deze schipper/ bruidegom. Bij hen werd vaak geen geboorteplaats vermeld. Verder werden de voor- en achternamen van de geregistreerde personen niet altijd uniform ingeschreven. De genealogische databanken nemen deze teksten van de aktes letterlijk over op hun eigen indexlijsten. Ik heb eveneens de namen **letterlijk** (let op: in de schipperslijst komen dus inconsequenties voor!) gekopieerd van de databank van de website "WieWasWie". Soms heeft een en dezelfde persoon meerdere naamvariaties.

Om een schipper op mijn overzichtslijst zo correct en betrouwbaar mogelijk te kunnen identificeren heb ik er voor gekozen om zowel de naam van de echtgenote van de schipper als die van zijn ouders in deze lijst op te nemen. Naamsverwarring heb ik door het gebruik van deze controlenamen tot een minimum teruggebracht.

De tijdsruimte waarbinnen ik de Dreumelse schippersnamen via "WieWasWie" vond.
Mijn zoektocht naar de combinatie *"Dreumel"* en *"schipper"* heb ik hoofdzakelijk (zoals ik reeds meldde) verricht via de databank "WieWasWie". Ik was uiteraard afhankelijk van wat deze databank aan *hits* leverde. De tijdsruimte tussen de oudste en de jongste akte, die zij in hun bestand hadden, is niet groot. Het betreft de periode tussen 1812 en 1944. Waarom ik slechts aktes met een tijdsbestek van 132 jaar kon inzien licht ik verder toe op bladzijde 10.
Noot. Ik was benieuwd naar de personen op de "oudste" en "jongste" akte op de overzichtslijst. De "oudste" bleek Jean Vink te zijn met de datum 29 maart 1812 en de "jongste" was Wilhelmus Franciscus van den Boogaard met de datum 9 november 1944. Aan beide personen besteed ik bij het laatste onderdeel "Toegift" nog extra aandacht (zie bladzijde 13 t/m 16).

De toegevoegde schippersnamen uit archieven en gesprekken.
Naast databank "WieWasWie" heb ik ook namen verzameld uit andere bronnen. Deze "niet-officiële namen" heb ik, ter onderscheid, van een symbooltje voorzien:
* = uit de databank van LVBHB (Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig)
# = uit interviews, krantenartikelen, etc.
+ = uit de lijst "Dreumelse De Jong(h)-schippers" van mijn 3e werkstuk
≈ = uit de generatieoverzichten van de "Willem-zijtak" van mijn 1e werkstuk
° = uit de generatieoverzichten van de "Theo-zijtak" van mijn 4e werkstuk (nog te publiceren)
& = uit generatielijsten van allerlei (schippers)families op internet.

Codes om de verbondenheid tussen de schippers aan te geven.
Om de mate van verbondenheid (familierelaties) tussen de Dreumelse schippersfamilies inzichtelijk te kunnen maken, heb ik een apart kolommetje **e. bijzonderheid** in de lijst ingeruimd. De volgende afkortingen gebruik ik hierbij:
→vader c.=S **…..**de vader van de echtgenote (kolom C.) van de schipper is ook schipper.
→vader d.=S **…..**de vader van de schipper (kolom D.) is ook schipper.

Uitbreidbare lijst. Dus: na een bepaalde periode komt er weer een nieuwe update.
Ik ben deze overzichtslijst van Dreumelse schippers gestart met het doel om deze steeds verder uit te kunnen breiden en te completeren. Het zoekgebied is te groot voor één man om alle schippersnamen die verborgen zitten in allerlei bronnen te achterhalen en te selecteren.

Daarom zoek ik:
Medewerking van familieleden en geïnteresseerde onderzoekers.

Deze Dreumelse schippersoverzichtslijst is een eerste begin. Ik hoop dat familieleden en onderzoekers aanvullingen en correcties hebben voor deze lijst. Ik zou het zeer op prijs stellen als zij mij of Tremele daarvan op de hoogte willen brengen. Er kunnen dan nieuwe updates op Tremele gepubliceerd worden. U kunt contact opnemen met mij via willemjhhol@versatel.nl of met de redactie van Tremele via info@tremele.nl .Want des te completer de overzichtslijst van de Dreumelse schippers wordt, des te meer inzicht kunnen we krijgen in de schippersgemeenschap en de scheepvaartactiviteiten van Dreumel door de eeuwen heen.

(Bron: "Binnenvaart op de Maas".)

Laatste update: 25 juni 2017.

Overzichtslijst van Dreumelse schippers van 1812 tot en met 1944.

Research, samenstelling en uitvoering
Willem J. H. Hol
’s-Hertogenbosch juni 2017.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

a. schipper	b. voornaam	c. echtgenote schipper	d. vader-moeder schipper	e. bijzonderheid
B.				
Baars	Josephus	Anna M. E. Thurn	Caroli Baars -Anna van Hussen	…….
Bakker	Cornelis	Alemie van den Berg	……..	…….
Beek	Johannes van	Maria Mutzers	……..	…….
Beers	Wilhelmus van	Hendrica Jegen	Jan van Beers-Wilhelmina B. Merks	…….
Biekens	Johannes	Johanna Maria Sas	Jacobus Biekens-Wilh. Verschuuren	…….
Bleij	Franciscus	Lucia Bonink	Willem Bleij-Gerardina de Jong	…….
Boelhouwers	Jacob	Maartje v. Wijngaarden	……..	…….
Bonink	Albertus	Maria E. v.d. Boogaard	Gerrit Bonink-Anna Janssen	vader d.=S
Bonink	Gerrit	Anna Janssen	……..	…….
Bonink	Johannes	Francisca A. de Jong	Gerardus Bonink-Hendr. J. Willems	vader c.=S
Boogaard	Wilhelmus v. d.	Johanna M. van Wezel	Nico v.d. Boogaard-Hendr. van Sonsbeek	vader d.=S
Boogaard	Nicolaas v. d.	Hendrika van Sonsbeek	Wilhelmus v. d. Boogaard-Maria Sas	…….
Boogaard *	Weduwe van de	……..	……..	…….
Braat	Antonie	Wilhelmina Bosch	Josephus Braat-Dingena Janssens	…….
Broekmeulen	Kornelis G.	Maria Hendr. de Jong	Kornelis Broekmeulen-Ida van der Steen	vader c.=S
Brouwer	Antonius H. den	Cornelia M. van Putten	Theod. den Brouwer-Adriana M. Vugts	vader c.+ d.=S
Brouwer	Theodorus den	Adriana Maria Vugts	NN NN-Geertrui den Brouwer	vader c.=S
Bruin	Cornelis de	Maria Magdalena Hol	Quirinus de Bruin-Helena van der Eijck	…….
Bruin	Jan de	Johanna M. de Jong	……..	…….
Bueters #	Theodorus G.	……..	……..	…….
Buren	Gerardus van	Maria Kommer	Derk van Buren-Cornelia Driessen	…….
Burgers	Hendrikus	Wilhelmina G. Corman	……..	…….
C.				
Christiaans	Arnoldus	Wilhelmina v. Overdam	Johannes Christiaans-Bernardina Kooijmans	vader c+d.=S
Christiaans	Johannes	Bernardina Kooijmans	Antoon Christiaans-Geertrui van Hussen	…….
D.				
Dijke	Pieter van	……..	Johannes van Dijke-Adriaantje van Dijke	vader d.=S
Dijke	Johannes van	Adriaantje van Dijke	……..	…….
Dirksen *	J.	……..	……..	(met Th. Kooijmans)
Driessen	Wilhelmus	Gertrudis van Wijk	Everardi Willems Driessen-Catharina Koijmans	…….
Driessen	Gerardus	Elizabetta D. Mulder	Evert Willems Driessen-Katarina Koijmans	…….
Driessen	Gradus	Hendrika van Leeuwen	Willem Driessen-Geertruida van Wijk	…….
Drunen *	P.J.	……..	……..	…….
E.				
Eijk	Peter van der	Johanna de Jong	Peter van Eijk-Josina van Est	vader c.=S
G.				
Geenen	Leonardus van	Cornelia van Hussen	……..	…….
Geijn	Paulus van de	Johanna Stensen	Willem van de Geijn-Adriana de Graaf	…….
Gein	Bartholomeus v.d	Petronella Gremme	……..	…….
Gelder	Jan van	Johanna M. Schippers	……..	…….
Goijer	Hendrik	Johanna van Zuilichem	Johan Arend Goijer-Gerritje Woerdenbach	…….
Groot	Antoon de	Elisabeth van Maasakker	……..	…….

H. (op volgend blad)

a. schipper	b. voornaam	c. echtgenote schipper	d. ouders schipper	e. bijzonderheid
H.				
Hompus	Leonardus	Wilhelmina v. Oorschot	……..	…….
Horst	Johann van der	Maria C. Verhoeven	Johan van der Horst-Cornelia Rijken	vader c.+d.=S
Horst	Johan van der	Cornelia Rijken	……..	…….
Hurk	Lambertus v.d.	Petronella Hensen	……..	…….
Hurk	Theodorus v.d.	M. Rauw /R. Gumpertz	Gradus van den Hurk-Petronella Vos	…….
Hurk #	Leendert van der	……..	……..	…….
Hussen	Joannis H. van	Lamberdina Blankers	Hendrik van Hussen-Ida Crijnen de Jong	vader d.=S
Hussen &	Johannes A.	Willemina van Wichen	Nicolaas van Hussen-Johanna J. Daamen	…….
Hussen &	Henricus P. van	Ida Crijnen de Jong	Petrus van Hussen-Cornelia Janssen Cleijn	…….
Hussen & *	Gerardus J. van	Hendrika van den Heuvel	Nicolaas van Hussen-Johanna J. Daamen	vader c.+d.=S
Hussen &	Nicolaas van	Johanna J. Daamen	……..	…….
J.				
Jacobs	Jan	Wilhelmina Stensen	Hendrikus Jacobs-Johanna van Geenen	vader c.+d.=S
Jacobs	Hendrikus	Johanna van Geenen	……..	…….
Jacobs	Hendrikus	Petronella Vink	……..	…….
Jong ≈	Jacobus de	Maria Boumans	Cornelis C. de Jong-N. de Jongh/J. van Thoor	(met Adrianus)
Jong *	Adrianus de	……..	……..	(met Jacobus)
Jong °	Antonius	Christina de Jongh	Cornelis C. de Jong-N. de Jongh/J. van Thoor	…….
Jong ≈	Cornelius de	……..	Cornelis C. de Jong-N. de Jongh/J. van Thoor	…….
Jong +	Gerardus de	Arnolda den Neijenboer	Cornelius de Jong-N. de Jongh/J. van Thoor	…….
Jong ≈	Jacobus de	Maria Bouwmans	Cornelis C. de Jong-N. de Jongh/J. van Toor	…….
Jong +	Antonius de	……..	Joannes de Jong-Anna M. Hol	…….
Jong ≈	Johannes de	Cornelia De Heuvel	Joannes de Jong-Anna M. Hol	…….
Jong ≈	Cornelius	Arnolda Smulders	Jacobus de Jong-Maria Bouwmans	vader d.=S
Jong ≈	Joannes	……..	Jacobus de Jong-Maria Bouwmans	vader d.=S
Jong	Johannes de	Johanna Willemse	Franciscus de Jong-Maria van Buren	…….
Jong ≈	Antonius de	Maria van den Hurk	Gerardus de Jong-A. den Neijenboer	vader d.=S
Jong ≈	Cornelis de	Petronella Kooijmans	Gerardus de Jong-A. den Neijenboer	vader d.=S
Jong ≈	Theodorus de	Johanna van den Boom	Gerardus de Jong-A. den Neijenboer	vader d.=S
Jong	Francis de	Alegonda Kooijmans	Cornelius de Jong-Arnolda Smulders	vader d.=S
Jong	Sebartus (Lamb.) de	Hendrina Oostenrijk	Cornelius de Jong-Arnolda Smulders	vader d.=S
Jong	Cornelis F. de	Clara Sas	Sebartus (Lamb.) de Jong-Dina Oostenrijck	vader d.=S
Jong	Jan de	Johanna Peters	Cornelis de Jong-Petronella Kooijmans	vader d.=S
Jong &	Nicolaas de	Anna Höef/ Chr. Desselier	Cornelis de Jong-Petronella Kooijmans	vader d.=S
Jong &	Theodorus de	Johanna van Roon	Cornelis de Jong-Petronella Kooijmans	vader d.=S
Jong	Cornelis de	Maria Peters	Francis de Jong-Alegonda Kooijmans	vader d.=S
Jong	Cornelis de	Anna Demessie	Francis de Jong-Alegonda Kooijmans	vader d.=S
Jong +	Cornelis S. de	Theodora J. Kusters	Cornelis de Jong-Clara Sas	vader d.=S
Jong +	Cornelis (Cees) F. de	Angelina Rosalia	Cornelis de Jong-Clara Sas	vader d.=S
Jong +	Joseph Alex. de	Mina ….	Cornelis de Jong-Clara Sas	vader d.=S
Jong +	Franciscus L. de	Anna van Krevel	Johannes de Jong-Johanna Willemse	vader d.=S
Jong	Gerardus de	Anna Wilh. de Beijer	Johannes de Jong-Johanna Willemse	vader d.=S
Jong	Hendrikus de	Hendrika A. Jansen	Johannes de Jong-Johanna Willemse	vader d.=S
Jong	Johannes de	Grada C. van Avezaath	Johannes de Jong-Johanna Willemse	vader d.=S
Jong +	Wilhelmus J. de	Johanna M. van Wezel	Johannes de Jong-Johanna Willemse	vader d.=S
Jong +	Arnoldus J. de	Hendrika van Sonsbeek	Willem de Jong-Johanna van Wezel	vader d.=S
Jong +	Johannes W. (Has) de	Plonia …..	Willem de Jong-Johanna van Wezel	vader d.=S
Jong +	Frans de	……..	Willem de Jong-Johanna van Wezel	vader d.=S
Jong +	Cornelis F. de	P. Oerlemans	Cornelis S. de Jong-Theodora Kusters	vader d.=S
Jong +	Johannes C. S. de	(verl. Truus van Hussen)	Cornelis S. de Jong-Theodora Kusters	vader d.=S
Jong +	Marcel de	Bernardine Warnaar	Cornelis S. de Jong-Theodora Kusters	vader d.=S
Jong +	Theodorus J. de	Maria Rutten	Cornelis S. de Jong-Theodora Kusters	vader d.=S
Jong +	Jan de	(Zwitserse)	Theodorus de Jong-Maria Rutten	vader d.=S
Jong +	Willy de	……..	Arnoldus de Jong- Hendrika van Sonsbeek	vader d.=S
Jong +	Gerrit de	……..	……..	…….
Jong *	G.S. de	……..	……..	…….

K. (op volgend blad)

a. schipper	b. voornaam	c. echtgenote schipper	d. ouders schipper	e. bijzonderheid
K.				
Kemperman	Hendrikus J.	Clasina W. v.d. Boogaard	Willem Kemperman-Anna W. Geutjes	vader c.+d.=S
Kemperman	Willem	Anna W. Geutjes	……..	…….
Kessel	Gerardus W. van	Cornelia F. v.d. Weerdt	……..	…….
Kooijmans	Johannes	Johanna van Oijen	Theodori Koijmans-Maria de Jong	…….
Kooijmans	Theodorus A.	Anna M. Kooijman	Derk Kooijmans-Antonia Janssen	vader c.+d.=S
Kooijmans	Paulus	Alida van der Zand	……..	…….
Kooijmans	Derk	Antonia Janssen	Jan D. Kooijmans-Allegonda v.d. Heuvel	…….
Kooijmans	Peter	Wilhelmina Kuijpers	……..	…….
Kooijmans	Johannes	Alegonda Vermeulen	……..	…….
Kooijmans	Dirk	Annemie Hol	Johannes Kooijmans-Johanna van Oijen	vader d.= S
Kooijmans	Theodorus W.H.	Johanna Chr. Nieuwdorp	……..	…….
Kooijmans *	W.J.P.	……..	……..	…….
Koolwijk	Johannes van	……..	Cornelis v. Koolwijk-Maria v. Langeveld	…….
Koopmans *	B.	……..	……..	…….
Kusters	?	……..	……..	…….
L.				
Laar	Gradus van de	Jeanne Willemse	Bernardus v.d. Laar-Petronella Walraven	…….
Langen	Gerardus H.	Johanna Hendrina Grob	……..	…….
Leenders	Bernard	Wilhelmine Scheers	(zie Stenssen, Leonardus!)	…….
Liefrink	Cornelis Chr.	Hendrina Hagen	……..	…….
Luijpen	Matthijs	Allegonda van Leeuwen	……..	…….
Luijpen	Johannes	Hendrika Merkx	……..	…….
Luipen	Gerardus	Johanna van Eldijk	Jan Luipen-Maria Willemse	…….
M.				
Mars	Dirk Cornelis de	Judik Gerritje Goijer	Cornelis de Mars-Dirkje van Dijk	…….
Marssch	Frans	……..	……..	…….
Mastenbroek	Hendrik	Tannetje S. van de Werf	……..	…….
Mattieu	Martin Joseph	Geertruida van de Brugge	……..	…….
Meeuwsen *	J.S.	……..	……..	…….
Merks	Gijsbert /Derk?	Johanna van den Berg	……..	…….
Merkx	Wilhelmus J.	Johanna Christiaans	Gijsbert Merkx-Johanna van den Berg	vader c.+d.=S
Merkx	Gijsbertus	Berdina van Boord	……..	…….
Merkx #	Johannes B.	……..	……..	…….
O.				
Oijen	Leonardus van	Elisabeth van Os(s)	NN NN - Maria van Oijen	…….
Oijen &	Bernardus van	……..	Melchior van Oijen-Maria H. Varthuijsen	…….
Oijen &	Petrus van	……..	Melchior van Oijen-Maria H. Varthuijsen	…….
Oijen	Gerardus van	Johanna Janssen	Leendert van Oijen-Maria Kooijmans	…….
Oijen	Leendert van	Maria Kooijmans	……..	…….
Ooijen	Joannes van	Sijbilla Louwmans	Clementis v. Ooijen-Maria Oorthuijzen	…….
Ophuizen	Hubertus H. van	Jacoba Maria Verdijk	……..	vader c.=S
Os	Hendrikus van	Elisabeth van der Sluis	……..	…….
Oss	Gerardus van	Dorothea Kooijmans	Hendrik v. Oss-Elisabeth v.d. Sluijs	vader d.=S
P.				
Polman *	Franc	……..	……..	…….
Putten	Antonius van	Theodora E. Joosten	……..	…….
R.				
Rensen	Gerardus	Hendrika C. de Jong	Gerardus Rensen-Hendrina Hermsen	vader c.=S
Reuver	Gerardus M. de	……..	Albertus de Reuver-Marianna van Mullekom	…….
Rhijn	Willem van	Johanna C. van Deursen	Johannes van Rhijn-Jacoba Reuser	…….
Roosmalen	Jacobus van	Helena Daniëls	Gradus van Roosmalen-Geertrui de Man	…….
Ruever	Johannes P. de	Helena de Jong	Albertus de Ruever-Alberdina van Drunen	vader c.=S
Ruiten	Borgert	Alegonda M. Kooiman	Thomas Ruiten-Margritha Bouwman	vader c.+d.=S
Ruiten	Thomas	Margritha Bouwman	……..	…….
Runstraat	Johan van de	……..	Johannes v.d. Runstraat-Maria Uhrmacher	…….

S. (op volgend blad)

a. schipper	b. voornaam	c. echtgenote schipper	d. ouders schipper	e. bijzonderheid
S.				
Salet	Gradus M.	……..	Mathijs Salet-Johanna van der Sluijs	vader d.=S
Salet	Piet	Anna Gerarda Luijpen	Mathijs Salet-Johanna van der Sluijs	…….
Salet	Mathijs	Hendrika J. M. de Rijk	Mathijs Salet-Johanna van der Sluijs	…….
Salet	Mathijs	Johanna van der Sluijs	Peter Salet-Mariavan den Hurk	…….
Salet	Johannes H.	Theodora Smulders	Salet Gerardus-Gertrudis van Leeuwen	…….
Salet	Hendrik	Johanna van Oss	……..	…….
Salet	Aaldert	Helena M.R. van Soerland	……..	…….
Salet	Peter	Maria van den Hurk	Jan Salet-Maria van Hussen	…….
Salet	Petrus	Joanna van den Hurk	Jan Salet-Maria van Hussen	…….
Salet	Gerardus	Gertrudis van Leeuwen	Joannis Salet-Maria van Hussen	…….
Salet	Leendert	Berdina Derks	……..	…….
Salet	Gradus	Johanna van Sonsbeek	Jacob Salet-Anna Koopmans	…….
Salet	Jan	Maria van Hussen	……..	…….
Schouten	Peter	Ottolina W. de Jong	Stoffel Schouten-Peternella van Loon	vader c.+d.=S
Schouten	Stoffel	Peternella van Loon	……..	…….
Schreeven	Marcelis P.J.	……..	Ruthgerus Schreeven-Wilhelmina Verdijk	…….
Sluis	Johannes van der	Hendrika van Wijk	……..	…….
Sonsbeek	Huibert van	Maria F. van Heck	Nicolaas van Sonsbeek-Johanna Kusters	…….
Sonsbeek	Nicolaas van	Geertruij van Oort	Nicolaas van Sonsbeek-Anna Korstenbroek	…….
Sonsbeek	Jacobus van	Antonia Boumans (1e)	Nicolaas van Sonsbeek-Geertruida van Oort	vader d.=S
Sonsbeek	Jacobus van	Gerarda Lamers (2e)	Nicolaas van Sonsbeek-Geertruida van Oort	vader d.=S
Sonsbeek	Nicolaas van	Johanna Kusters	Huibert v. Sonsbeek-Elisabeth v. Weerdenburg	vader d.=S
Sonsbeek	Aeldert van	Maria van Weerdenburg	……..	…….
Sonsbeek	Huibert van	Elisabeth v. Weerdenburg	……..	…….
Sonsbeek	Nicolaas van	Geertruida den Holder	Aeldert v. Sonsbeek-Maria v. Weerdenburg	vader d.=S
Sonsbeek	Aeldert van	……..	Nicolaas van Sonsbeek-Geertruida den Holder	vader d.=S
Sonsbeek	Peter van	……..	Nicolaas van Sonsbeek-Geertruida den Holder	vader d.=S
Sonsbeek	Quirijn van	……..	Nicolaas van Sonsbeek-Geertruida den Holder	vader d.=S
Stensen	Petrus	Adriana Kuijpers	……..	…….
Stenssen	Leonardus	Elisabeth Th. Leenders	Peter Stenssen-Adriana Kuijpers	vader c.+d.=S
U.				
Uden *	J.L. van	……..	……..	…….
Uden *	M.M. van (wed.)	……..	……..	…….
Uden	Hendrikus J.van	Margrieta M. Kusters	Hendrikus G.C.van Uden-Hendrika W. Klop	…….
Unnik	Johannes A. van	……..	Antonius van Unnik-Elisabeth de Bruijn	…….
V.				
Verdijk	Jacobus	Jacoba Gerlag	……..	…….
Verdijk *	A.W.	……..	……..	…….
Verdijk *	C.P	……..	……..	…….
Verhoeven &	Johannes	Johanna H. van Hussen	Theodorus Verhoeven-Gijsberta Nillissen	…….
Verhoeven *	W.T.	……..	……..	…….
Verschuren	Martinus Adrianus	Geertruida Verhulst	……..	…….
Vink	Arien (Adrianus)	Hendrina Flipsen	……..	…….
Vink	Hendrik	Adriana van Oorschot	Peter Vink-Johanna M.van Wichen	vader d.=S
Vink	Hendrik	Antonia van Mullekom	……..	…….
Vink	Hendrik	Hendrina Neeltje Goijer	Arien Vink-Hendrina Flipsen	vader d.=S
Vink	Jean	Marie van der Lienden	……..	…….
Vink	Peter	Johanna M. van Wichen	……..	…….
Vugt	Joannes van	Aldegundis van Os	Thomas van Vugt-Petronella Raadt	…….
Vugts	Johann	Cornelia Chr. Hammer	……..	…….
W.				
Wassenberg *	G.J.J.	……..	……..	…….
Wegman	Wilhelmus J.	Wilhelmina Kooijmans	Theodor Wegman-Johanna van Kempen	vader c.=S
Wegman	Theodor	Johanna van Kempen	……..	…….
Wel	Petrus van	Diana Kooijmans	Petrus van Wel-Maria W. van Maarlee	…….
Werd	Bernardus van de	Agatha P. van de Kop	Francis van de Werd-Maria de Leeuw	…….
Wichen	Gerardus Th. van	Petronella de Jong	Hermanus van Wichen-Wilhelmina F. Merkx	vader c.=S
Wijgerden	Peter van	Elisabet Luipen	Francis van Weijgerden-Johanna Peters	vader d.=S
Weijgerden	Francis van	Johanna Peters	Peter van Weijgerden-Margaretha van den Bos	…….

W. verder op volgend blad.

a. schipper	b. voornaam	c. echtgenote schipper	d. ouders schipper	e. bijzonderheid
W. (vervolg)				
Wijk #	Willem van	……..	……..	…….
Willems	Gerrit	Hendrika van de Laar	……..	…….
Willemse &	Josephus	Bernardina van Welie	Gerrit Willemse-Carolina Baars	…….
Wit	Gerrit de	Johanna Smits	……..	…….
Wolthuis	Egbert	Hillechien Blaauw	Egbert Dooijes Wolthuis-Janke Willems Beerta	…….
Wouterse	Willem C.	Maria van Oijen	Willem Wouterse-Antonia van Gameren	vader d.=S
Wouterse	Willem	Antonia van Gameren	……..	…….
Z.				
Zonsbeek	Aeldert van	Maria van Waardenburg	……..	…….

Notities bij bovenstaande overzichtslijst van de Dreumelse schippers.

Stand van zaken op 25 juni 2017.

* Tijdvak waarin de schippersnamen verzameld zijn: **29 maart 1812 t/m 9 november 1944**.
*Aantal Dreumelse schippers op de overzichtslijst: **207.**
*Aantal verschillende Dreumelse schippersfamilies: **95.** (zie hieronder)
*****Aantal vaders van de schipper, die ook schipper zijn: **58** (zie kolom-d.)
*Aantal vaders van de echtgenotes van de schippers, die ook schipper zijn: **20** (zie kolom-c.)
*Aantal onderlinge schippershuwelijken: **11** (zie kolom-e: let op de combinatie c.+d!).
*Aantal schippers per familie (zie tabellen hieronder). Families met meer dan 3 schippers zijn: De Jong (**41**), Salet (**13**), van Sonsbeek (**11**), Kooijmans (**9**), Vink (**6**), van Oijen (**5**) en van Hussen (**5**).

Baars	1
Bakker	1
Beek, van	1
Beers, van	1
Biekens	1
Bleij	1
Boelhouwers	1
Bonink	3
Boogaard, van de	3
Braat	1
Broekmeulen	1
Brouwer, den	2
Bruin, de	2
Bueters	1
Buren, van	1
Burgers	1
Christiaans	2
Dijke, van	2
Dirksen	1
Driessen	3
Drunen	1

Eijk, van der	1
Geenen, van	1
Gein, van der	1
Geijn, van der	1
Gelder	1
Goijer	1
Groot, de	1
Hompus	1
Horst, van der	2
Hurk, van de	3
Hussen, van	5
Jacobs	3
Jong, de	41
Kemperman	2
Kessel, van	1
Kooijmans	9
Koolwijk, van	1
Koopmans	1
Kusters(?)	(1)
Laar, van de	1
Langen	1

Leenders	1
Liefrink	1
Luijpen	3
Mars, de	1
Marssch	1
Mastenbroek	1
Mattieu	1
Meeuwsen	1
Merks	1
Merkx	3
Oijen, van	5
Ooijen, van	1
Ophuizen, van	1
Os, van	1
Oss, van	1
Polman	1
Putten, van	1
Rensen	1
Reuver, de	1
Rhijn, van	1
Roosmalen, van	1

Ruever	1
Ruiten	2
Runstraat	1
Salet	13
Schouten	2
Schreeven	1
Sluis, van der	1
Sonsbeek, van	11
Stensen	1
Stenssen	1
Uden	3
Unnik	1
Verdijk	3
Verhoeven	2
Verschuren	1
Vink	6
Vugt	1
Vugts	1
Wassenberg	1
Wegman	2
Weijgerden	1

Wel	1
Werd	1
Wichen	1
Wijgerden	1
Wijk	1
Willems	1
Willemse	1
Wit	1
Wolthuis	1
Wouterse	2
Zonsbeek	1

Een voorlopig aantal van 207 schippers in een tijdsbestek van 132 jaar.

Ik heb dus tot nu toe 207 schippersnamen verzameld uit burgerbevolkingaktes tussen 1812 en 1944 en andere bronnen. Dit is nu (bij de 1e verschijning van de overzichtslijst) al een zeer respectabel aantal Dreumelse schippers! Getalsmatig betekent dit dat er gemiddeld 40 schippers per generatieperiode in Dreumel leefden en werkten. Een generatie definieer ik hier als de periode waarin ouders op ca. 25 jarige leeftijd hun 1e kind krijgen. De zogenaamde vervangings- of reproductieperiode.

Als de beperkingen, waarmee ik tot nu toe te maken heb gehad bij het samenstellen van deze Dreumelse schippersoverzichtslijst, enigszins teruggebracht kunnen worden, dan kan deze lijst met veel meer schippersnamen aangevuld worden. Hieronder geef ik een opsomming van de belemmeringen en/of onvolkomenheden, waar ik tot nu toe mee te maken heb gehad.

Waarom deze schippersoverzichtslijst van Dreumel nog niet volledig kan zijn.

1.►Ik heb nog niet al te nadrukkelijk gezocht naar schippersnamen van vóór 1800. De reden daarvoor is het volgende. Overheidsakten, waarin het beroep van personen gemeld werd, werden pas ná 1800 algemeen en universeel toegepast. (Zie ook de notities over de franse bezetting en de invloed daarvan op onze vaderlandse overheidsadministratie op blz. 14.) Een groot aantal van de documenten die vanaf die tijd geregistreerd werden is in archieven te raadplegen en ook weer een groot gedeelte daarvan is te raadplegen via databanken op internet. Voor schippersnamen van vóór 1800 zijn onderzoekers afhankelijk van kerkelijke documenten en/of van bronnen van toenmalige machthebbers en administrateurs. Veel kerkelijke parochiearchieven zijn op dit moment beter toegankelijk geworden. Parochiegeestelijken hielden notities bij (in z.g. aantekenboekjes) van sacramenten die zij toedienden en zaken die daaromheen speelden. Gelovigen werden in deze kerkelijke boekjes bijgeschreven als zij deze sacramenten wilde ontvangen of ontvangen hadden. Het betrof dan de doop-, huwelijks- en overlijdens-sacramenten. Het beroep van een gelovige werd door de geestelijkheid niet vermeld. Pas ná 1800, onder invloed van het Napoleontische bestuur in ons land, wordt het beroep aan de persoonsgegevens toegevoegd.
In niet-kerkelijke documenten van vóór 1800 wordt eveneens het beroep van een inwoner zelden vermeld. Vele van deze documenten zijn ook niet op internet te raadplegen. Onderzoekers zullen daarvoor ter plekke in de archieven onderzoek moeten doen. Een bijkomend probleem daarbij is dat de stukken in Oudnederlandse taal geschreven zijn of in het Latijn. Enige kennis van die talen is dan wel gewenst.
2. ►genealogische databanken (zoals “Gelderarchief”, “WieWasWie” en “Geneanet”) kunnen om diverse redenen (nog) niet over alle geregistreerde aktes beschikken. Dat kan van tijdelijke aard zijn, omdat men bijvoorbeeld niet genoeg mankracht ter beschikking heeft om alle honderdduizenden documenten te scannen. Maar het kan ook van definitieve aard zijn. Bijvoorbeeld als archieven vernietigd zijn door brand, waterschade of oorlogsgeweld. Ook kan het voorkomen dat documenten niet aan de overheidsarchieven zijn overgedragen.
3.►Als er al aktes ter beschikking zijn dan wil dit nog niet zeggen dat het beroep er ook op vermeld staat. Bij nogal wat burgerbevolkingaktes staat regelmatig bij het onderdeel “Beroep” de aantekening *“geen beroep vermeld”*. Ik heb begrepen dat dit zinnetje gebruikt wordt om aan te geven: dat de betrokkenen geen werk had, overleden was of als de ambtenaar geen nadere informatie van de ingeschrevene(n) had.
4. ►Verder heb ik ook nog géén namen in de lijst op kunnen nemen van schippers die ná 1945 in aktes vermeld staan. De Wet Bescherming Persoonsgegevens speelt hierbij een grote rol. Enige passages uit *“Genealogie en privacy”* op de Aldfear-website:

> ≈≈ Omdat er bij velen onduidelijkheid bleek te bestaan over de regels die moeten worden gehanteerd ten aanzien van de privacy van levende en reeds overleden personen, hebben wij contact opgenomen met het Centraal Bureau voor Genealogie in de persoon van Rob van Drie. ≈≈Twee uitgangspunten zijn duidelijk: 1.Voor publicatie van gegevens over levenden is toestemming van betrokkenen nodig. 2. De Wet Bescherming Persoonsgegevens is niet van toepassing op doden. Je kunt hier in detail op verschillende manieren invulling aan geven. ≈≈ De openbaarheidtermijn voor akten van de burgerlijke stand toepassen op het publiceren van gegevens over geboorte, huwelijk en overlijden lijkt mij daarom niet zo zinvol. Als je weet wanneer iemand overleden is hoef je niet 50 jaar te wachten met het publiceren hiervan. Kort samengevat de mogelijkheden: 1. persoon is overleden: gegevens kunnen gepubliceerd - 2. persoon is in leven en geeft toestemming: publiceren - 3. persoon is in leven en geeft geen toestemming: niet publiceren - 4. onbekend of persoon nog in leven is, maar 100 jaar of langer

geleden geboren: publiceren - 5. onbekend of persoon nog in leven is, maar korter dan 100 jaar geleden geboren: niet publiceren.
(Bron: http://aldfaer.net/sitemap//index.php?q=book/export/html/45)

5. ►Tevens mis ik in de Dreumelse schippersoverzichtslijst (die ik hier publiceer) nog veel namen van de echtgenotes en de ouders van de schippers, omdat niet op alle akten uitgebreide gezinsinformatie wordt gegeven. Zo staan bijvoorbeeld op een geboorte- of overlijdensakte van een kind vaak alleen de namen van de ouders.

6. ►Als gevolg van deze niet-vermeldingen (zie 5. ►) mis ik in de lijst nog:

- **-41** namen van de echtgenotes van de schippers. Als ik die wel weet dan kan ik de ouders van deze vrouwen opsporen en zo het beroep van hun vader.
- **-78** namen van de ouders van de schipper. Als ik die wel weet dan kan ik via de naam het beroep van deze vaders achterhalen.
- **-139** schippersaanduidingen (zie kolom-e.). Vele namen, van zowel de vader van de schipper als de vader van de echtgenote van de schipper, heb ik nog niet kunnen achterhalen. Met de gevonden namen zou ik meer informatie in handen hebben over de relaties in de Dreumelse schippersgemeenschap.

7. ►Dit punt 7 staat een beetje los van de belemmeringen en/of onvolkomenheden van de overzichtslijst. Maar is wel cruciaal. Er zullen op dit moment nog vele levende nakomelingen, familieleden, vrienden, kennissen, collega schippers of (wat verder van de schipperswereld afstaande) Dreumelse dorpsgenoten zijn, die enige kennis en misschien zelfs memorabilia (foto's, documenten, etc.) van vroegere Dreumelse schippers hebben. Vaak liggen zaken van deze schippers keurig opgeborgen of vergeten in een verloren hoek. Herinneringen moeten er in ieder geval zijn.

Het aantal onderlinge huwelijken in de Dreumelse schippersgemeenschap.

In deze lijst kom ik (verbazingwekkend genoeg) nog niet verder dan een aantal van 11 schippershuwelijken. (Zie in kolom *"e.bijzonderheid"* de aanduiding "vader c.+d.=S".)
Dit getal is zo klein, dat ik me niet kan voorstellen dat dit de realiteit weergeeft. De vele "gaten" in de aanlevering van namen moet hiervoor de verklaring zijn.

De schippers van mijn eigen Dreumelse De Jong(h)-familie.

Zoals ik hierboven al vermeldde zijn de genealogische databanken op internet, voor wat betreft de openbaarmaking van akten, nog lang niet compleet. Door als familielid/onderzoeker tijdens het familieonderzoek de geplaveide onderzoekspaden te verlaten en gebruik te maken van andere bronnen, kan men zelf nog vele (schippers)namen boven water krijgen.
Het zal de aandachtige lezer(es) niet zijn ontgaan dat in verhouding tot de andere Dreumelse schippers er veel De Jong(h)-schippers op de overzichtslijst staan. Doordat ik uitgebreid onderzoek heb gedaan bij archieven en streekmusea, op internet heb rondgesnuffeld in lijsten van databanken en hobbygenealogen en omdat ik met familieleden en Dreumelnaren heb gesproken, heb ik vele schippers binnen mijn familie kunnen traceren die niet op officiële databanken (zoals "WieWasWie" en "Gelderarchief") te vinden waren. Zo heb ik van de 41 De Jong-schippers er 31 uit andere bronnen gehaald!

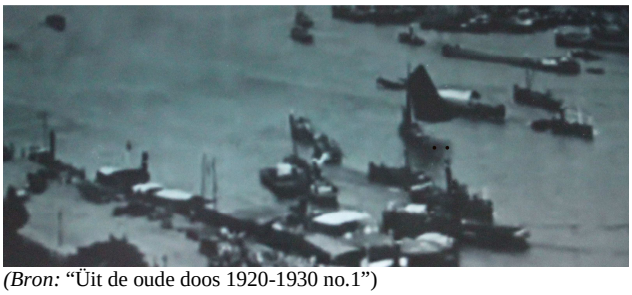
(Bron: "Üit de oude doos 1920-1930 no.1")

(Bron: "Ode aan de rivier: Binnenvaart in het rivierengebied.")

Wat mij opvalt bij het zien van al die Dreumelse schippersnamen:

*Dat de Dreumelse schippers bekend waren in grote delen van Nederland (zoals gesuggereerd werd door forumbezoekers op het internet, zie blz. 2) lijkt door de lijst getalsmatig te worden onderbouwd. Ik ga er van uit dat vele schippers, alhoewel zij vroeger in Dreumel hun thuishaven hadden, beurtvaarten verzorgden tussen steden en havens van industriegebieden in binnen- en buitenland. Voor hun werk hoefden zij daardoor niet afhankelijk te zijn van het vrachtaanbod van en naar Dreumel, dat (voor zover ik dat kan inschatten) incidentele kenmerken gehad moet hebben. Veel schippers (zeker van mijn De Jong(h)-familie) verhuisden (dat nam zo rond 1850 in aanvang) naar grote havensteden in binnen en buitenland waar een groot en structureel vrachtaanbod was.

*Bij een eerste, globale vergelijking tussen de (sobere) aanlegplaatsen/ havens van Dreumel (D'n Bol en Gat van Voet) en het grote aantal schippers lijkt er een discrepantie te bestaan. Dit aantal schippers zou je eerder verwachten in plaatsen waar de Waal dicht langs de havenplaats loopt en er een stenen kademuur of binnenhaven (met eveneens stenen muren) aanwezig is. Bij Dreumel is er een verbindingskanaaltje en een binnenhaventje met glooiende oevers. Als er in een bepaalde periode 40 Dreumelse schippers (zie rekensommetje op blz. 9) hun brood moesten verdienen met het vrachtvervoer dan (neem ik aan) dat Dreumel te weinig aanbod voor hen allen gehad zal hebben. De beurtvaart op andere plaatsen is dan een logische oplossing. Ik ben benieuwd hoe het "teveel" aan schippers in Dreumel uitpakte. Verder onderzoek naar **waar** (rondom Dreumel of in andere gebieden) en **welke** werkzaamheden de Dreumelse schippers verrichtten, kan meer uitkomst bieden.

*De gegevens op de overzichtslijst tonen aan dat een aantal van de schippers familiebetrekkingen met elkaar hadden. Bij verder onderzoek verwacht ik dat het aantal veel hoger uit zal vallen. Welke voor- of nadelen deze onderlinge relaties binnen de schippersgemeenschap hadden met betrekking tot de integratie en betrokkenheid in de Dreumelse gemeenschap weet ik niet. Groepsvorming en -belangen zijn aspecten bij hechte familiebetrekkingen.

*Ten slotte nog een intrigerende gedachtespielerei: als er eeuwenlang een grote schippersgemeenschap in Dreumel is geweest, dan is het interessant om na te gaan tot hoever er terug gegaan kan worden in de tijd om de eerste varende voorouders van de (huidige) Dreumelse schippers tegen te komen. Dat zouden dan de Dreumelse oerschippers zijn.

(Bron: "Die Grosze Rheinfahrt-Kohlenschleppzug"..*)*

(Bron: "Binnenvaart op de Maas".)

(Bron: "Ode aan de rivier: Binnenvaart in het rivierengebied.")

(Bron: "Ode aan de rivier: Binnenvaart in het rivierengebied.")

Toegift: hoe met enige verbeelding een gewone naam op een schipperslijst via een bevolkingsakte kan leiden tot een kort inkijkje in een belangrijk moment uit het leven van een schipper.

Welke onbekende levens gaan er schuil achter namen in een overzichtslijst?
Een lijst, zoals die van bovenstaande Dreumelse schippers, is in feite een afstandelijke en zakelijke opsomming van namen. Familieonderzoekers zijn uiteraard op zoek naar tekens van leven van hun voorouders. Vaak zijn ze ook benieuwd naar (erfelijke) eigenschappen die deze voorgangers in de familie hebben doorgegeven. Maar overzichtslijsten, zoals de Dreumelse schippersoverzichtslijst, zijn er niet om de levens van voorouders te leren kennen. Vanwege de schematische opzet zijn zij er om over- en inzichten in bepaalde gebeurtenissen of zaken te krijgen. Zo kunnen deze schema's gebruikt worden om ontwikkelingen en (mogelijke) wetmatigheden, die zich op lange termijn hebben voorgedaan, op te sporen. Voor wat betreft de door mij hierboven samengestelde schipperslijst laat ik dit soort onderzoeken graag over aan andere speurders/ onderzoekers.
Maar ik was toch wel (stiekem) nieuwsgierig naar twee aspecten die in de lijst niet aan de orde komen, namelijk de **tijd** waarin de aangever(s) leefde(n) en de **reden** waarom er (via een akte) aangifte werd gedaan. Kortom ik was benieuwd naar: de datum en het waarom (vaak met getuigen) dat maakte dat de schippers besloten om de tocht naar de gemeentesecretaris te maken om een ingrijpende gebeurtenis in hun leven te laten vastleggen.
Om het leven van mijn eigen Dreumelse De Jong(h)-voorouders beter te kunnen begrijpen had ik reeds vele aktes van hen nauwkeurig uiteen gerafeld. Maar het leek mij toch vrij ondoenlijk om dat te doen bij alle aktes van Dreumelse schippers die op de lijst staan.
Ik heb het mezelf gemakkelijk gemaakt door de oudste (1812) en de jongste (1944) akte uit de lijst te tillen. Een periode van 132 jaar waarin de wereld veel veranderde.
Zoals bekend gaan bevolkingsakten over de drie belangrijkste gebeurtenissen in de levenscyclus van een mens: geboorte, huwelijk en overlijden. Voor familieonderzoekers (en ook andere geïnteresseerde onderzoekers), die niet meer kunnen terugvallen op mondelinge overlevering via nakomelingen, zijn deze bevolkingsakten van wezenlijk belang om nog iets over voorouders te weten te kunnen komen. Want deze akten geven misschien wel een uiterst summier, maar toch waarheidsgetrouw inkijkje in het bestaan van de mensen die zij onderzoeken. En als er vele kleine feitjes bij elkaar geraapt zijn is het mogelijk om zich toch nog enigszins in te leven in werk- en leefwereld van een voorouder.
Als onderzoeker kun je (gelukkig maar) geen invloed uitoefenen op datgene wat je aan zult treffen of aan wil treffen. Je hoopt altijd op positieve gebeurtenissen en situaties. Maar de door mij geselecteerde akten uit 1812 en 1944 hadden te maken met het meest trieste in een mensenleven, namelijk de dood. Daarbij ging het in beide gevallen ook nog om tragische gevallen, namelijk een onverwacht en veel te vroeg levenseinde. De 1812-akte gaat over een zeer jong schippersdochtertje en de 1944-akte over een getrouwde schipper (ook vader?) in oorlogstijd.

De "oudste" (1812) en "jongste" (1944) aktebeschrijving van de schippersoverzichtslijst.
De **oudste** aktebeschrijving is van Jean Vink. Het betreft het overlijden van Helena Vink op 29 maart 1812. Dit meisje mocht slechts 2 jaar worden. Helena was het dochtertje van schipper Jean Vink en zijn vrouw Marie van der Lienden. Een half jaar daarvoor, op 1 september 1811, hadden beide ouders nog de vreugdevolle geboorte van een zoontje gevierd. Na het overlijden van Helena heb ik nog 2 aktes gevonden waarin Jean Vink als schipper genoemd wordt. In beide gevallen waren het de geboortes van een dochter. Op 8 januari 1814

werd dochter Helena geboren en op 30 november 1815 Geertrui. (Als een volgend kind, zoals in dit geval Helena, in het gezin dezelfde naam van een overleden kind kreeg, dan werd zo'n kind een "vervangingskind" genoemd. Bij het doorkijken van diverse akten ben ik deze opmerkelijke werkwijze van de ouders nog al eens tegengekomen.)
Op de akte van Geertrui staat bij het beroep van vader Jan Vink *"geen beroep gemeld"*.

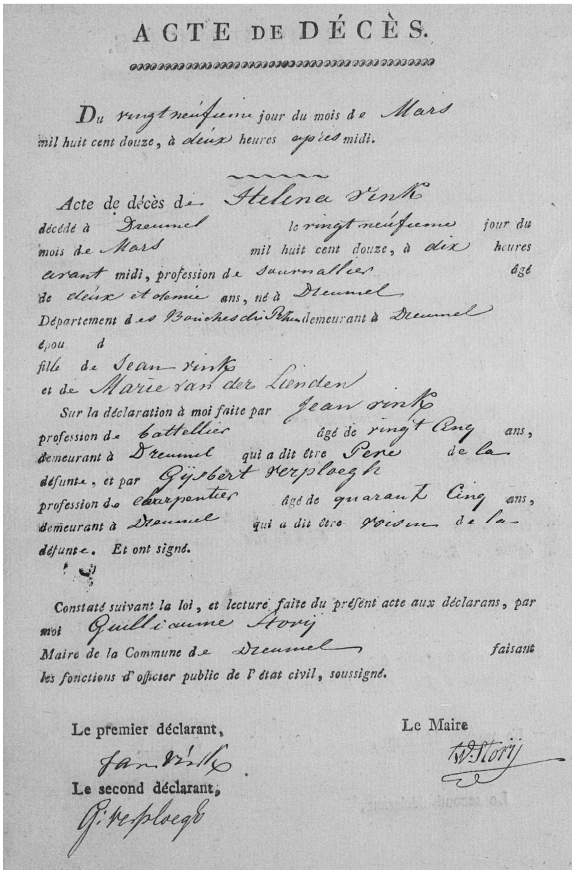

ACTE DE DÉCÈS.

Du vingt neuficme jour du mois de Mars mil huit cent douze, à deux heures après midi.

Acte de décès de Helena Vink décédé à Dreumel le vingt neuficme jour du mois de Mars mil huit cent douze, à dix heures avant midi, profession de journalier âgé de deux et demie ans, né à Dreumel Département des Bouches du Rhin demeurant à Dreumel époux d fils de Jean vink et de Marie van der Linden

Sur la déclaration à moi faite par Jean vink profession de bottelier âgé de vingt Cinq ans, demeurant à Dreumel qui a dit être Pere de la défunte, et par Gijsbert Verploegh profession de charpentier âgé de quarante Cinq ans, demeurant à Dreumel qui a dit être voisin de la défunte. Et ont signé.

Constaté suivant la loi, et lecture faite du présent acte aux déclarans, par moi Guillaume Story Maire de la Commune de Dreumel faisant les fonctions d'officier public de l'état civil, soussigné.

Le premier déclarant, Le Maire

Le second déclarant,

(Bron: Gelderarchief.)

Overlijden Wilhelmus Franciscus van den Boogaard, 09-11-1944

Aktenummer:	11
Aktedatum:	15-02-1945
Overlijdensdatum:	09-11-1944
Overlijdensplaats:	Dreumel
Overledene:	■Wilhelmus Franciscus van den Boogaard
Echtgenote:	Johanna Maria van Wesel
Moeder:	■Hendrika van Sonsbeek
Vader:	■Nicolaas van den Boogaard
Aktesoort:	A
Toegangsnummer:	0207 Burgerlijke stand Gelderland
Inventarisnummer:	32552
Opmerking:	Overleden in andere gemeente

(Bron: Gelderarchief.)

Hier meteen linksboven, is de *"Acte de Décès"* (Akte van Overlijden) van Helena Vink uit 1812 te zien. Deze akte in het Frans geschreven. De reden daarvoor? Van 1795 tot en met 1813 was het grootste deel van het tegenwoordige Nederland een vazalstaat van Frankrijk en vanaf 1810 een onderdeel van het Eerste Franse Keizerrijk. In die tijd voerden de Fransen vele maatregelen in Nederland in, zoals de eerste Grondwet, het Burgerlijk Wetboek, de Burgerlijke Stand, de dienstplicht (de bekende milities), het kadaster, achternamen, huisnummers en standaardmaten en -gewichten: de kilogram, meter en liter. De Franse bezetters wilden uiteraard dat alle officiële documenten in hun eigen taal geschreven werden. Zo hielden ze stevige greep op het doen en laten in Nederland. En dus ook in Dreumel. Van de ambtenaren en andere Nederlanders die nauw samenwerkten met de Fransen was het wel zo verstandig (en ook praktisch) dat ook zij de franse taal machtig waren. Het gevolg van een en ander was dat Jan Vink's voornaam in de akte verfranst werd tot *Jean Vink*. Gelukkig werd bij hem niet alles vertaald anders had Jan Vink voor *"Jean Pinson"* door het leven moeten gaan. Iets wat in die tijd gegarandeerd tot een heuse bijnaam voor Jan Vink geleid zou hebben. Vroeger kwamen binnen families veel dezelfde namen voor. Een bijnaam ("scheldnaam" genoemd) zorgde voor een niet te missen individueel kenmerk, waar de ontvanger ervan dan voor de rest van zijn leven aan vast zat. Bij mijn onderzoek naar een persoon werd vaak aan mij gevraagd of ik de bijnaam van die persoon kende. Want er bleken veel meer personen binnen één familie met dezelfde naam rond te lopen. Ik moest daar altijd (als buitenstaander)

het antwoord schuldig op blijven. In zo'n geval werd het zoeken naar een persoon wel erg lastig. Bij de familie Kusters bijvoorbeeld werd het op deze wijze nog een hele zoektocht om bij de juiste persoon uit te komen. Jean Vink moet de verbastering van zijn voornaam kennelijk overdreven gevonden hebben, want hij ondertekenende gewoon met: Jan Vink. De toenmalig burgemeester Willem Storij (die de franse taal goed bleek te beheersen) verfranste zijn voornaam in diezelfde akte tot een fraaie blikvanger: Guilliaume Storij. Maar bij de onder-tekening hield hij het toch maar op zijn Dreumels, namelijk: W. Storij.
(Bron o.a.: nl.wikipedia.org/wiki/Franse_tijd_in_Nederland)

De **jongste** aktebeschrijving betreft het overlijden van Wilhelmus Franciscus van den Boogaard. Zijn *overlijdensdatum* is 9 november 1944. Er is een akte*beschrijving* (zie hierboven, rechts op blz.14) op de website te vinden, maar de officiële akte heb ik niet gevonden. Bij de vermeldde *aktedatum* 15 februari 1945 (ruim drie maanden later) heb ik zowel geen originele akte als een aktebeschrijving kunnen vinden. Door in de aktebeschrijving (op de website) op het ■-symbooltje te klikken kon ik van de overledene, zijn vader en moeder meer data achterhalen. Wilhelmus F. van den Boogaard bleek overleden te zijn op 57 jarige leeftijd. Hij was gedoopt in Dreumel (geen datum vermeld) en was van beroep schipper. Bij zowel zijn vader, Nicolaas van den Boogaard, als moeder, Hendrika van Sonsbeek, staat alleen vermeld: *"*Beroep*: geen beroep vermeld"*. In welke plaats Wilhelmus is overleden wordt ook niet vermeld. Bij "Opmerking" staat: *"Overleden in andere gemeente"*. Door verder te zoeken heb ik gelukkig nog meer data kunnen achterhalen.
De vrouw van schipper Wilhelmus van den Boogaard was Johanna Maria van Wezel (Wesel). Zij trouwden op 14 april 1920 in Dreumel. Hij (Wilhelmus) was toen 32 jaar en zij (Johanna Maria) 31 jaar. Over eventuele kinderen ben ik (nog) niets tegen gekomen. Belangrijke informatie over Wilhelmus Francis van den Boogaard, die ik bij de genealogische databanken miste, vond ik (uiteraard) op de website van Tremele. En wel in het artikel *"Burgerslachtoffers in Dreumel"*, dat een onderdeel is van een artikelenserie over "DREUMEL IN DE TWEEDE WERELDOORLOG". Daar kwam ik het nevenstaande infoblokje van W(ilhelmus) F(ranciscus) van den Boogaard in een uitgebreide herdenkings-schema tegen. Schipper van den Boogaard raakte zwaar gewond in Dreumel tijdens beschietingen op de Oude Maasdijk. Nadat hij was vervoerd naar Nijmegen overleed hij aldaar diezelfde dag. Hij werd in Dreumel begraven. In het herdenkingsschema werden nog 25 andere Dreumelse burgerslachtoffers herdacht. Waaronder ook de schippers Th. Wegman (1913-1941) en een achteroom van mij: J.C.S. (Johannes Cornelis Sigbertus) de Jong (1913-1943). Schipper Wegman was pas 28 jaar toen hij nabij Ruhrort, waar hij voor anker lag, slachtoffer werd van bombardementen. Hij overleed ter plaatse en ligt in Ruhrort begraven. Schipper De Jong was 30 jaar oud toen de stoomsleper S.S. Theodora op de Waal bij Weurt door een jachtvliegtuig werd beschoten. Zwaar gewond werd ook hij naar een ziekenhuis in Nijmegen gebracht, alwaar hij overleed. Hij ligt in Dreumel begraven. Of tussen de namen van Dreumelse burgerslachtoffers nog meer schippers zaten heb ik (nog) niet kunnen achterhalen. De vader van Johanna Maria van den Boogaard-van Wezel was Arnoldus van Wezel (geen beroep vermeld) en moeder Elisabeth van den Boom. De vader van Wilhelmus was Nicolaas van de Boogaard (1854-1933) en moeder Hendrika van Sonsbeek.

(Bron: website van Tremele.)
http://www.tremele.nl/Oorlog/wo2/00nedindex/nindex.htm

Beiden stapten op 19 oktober 1883 in Dreumel in het huwelijksbootje (zeer toepasselijk voor een schipper). Nicolaas was toen, volgens de huwelijksakte, 29 jaar oud en van beroep schipper. Nicolaas haalde, in tegenstelling tot zijn zoon, wel de respectabele leeftijd van 79 jaar. De vader van deze Nicolaas heette ook Wilhelmus van de Boogaard en was getrouwd met Maria Sas. Deze Wilhelmus (de opa dus van Wilhelmus Franciscus) was toen hij met Maria Sas trouwde boerenknecht. Later arbeider en karman. Toen zijn vrouw Maria Sas overleed hertrouwde hij (hij was toen nog steeds karman) in 1860 met Hendrika van Oorsouw. In 1879 overleed ook hij op jonge leeftijd, namelijk 55 jaar oud. Ook opa Wilhelmus werd dus niet oud.

Deze "Toegift" is een voorbeeld van waar een klein, doch kort zoektochtje naar eigen (of andermans) voorouders via zijpaden toe kan leiden.
Als een familieonderzoeker of een algemeen geïnteresseerde onderzoeker zich de moeite getroost om iets verder te kijken dan puur naar de namen op genealogische afstammingslijsten, dan zal die merken dat het weinig moeite kost om bouwsteentjes uit de leefwereld van zijn voorouders bijeen te rapen. Het is dan mogelijk om, al is het maar summier, uit deze bouwsteentjes de leef- en werkwereld te reconstrueren waarin de voorouders in hun tijd verzeild waren geraakt. En heel soms is het mogelijk om voorzichtig in te schatten hoe zij anticipeerden op veranderende omstandigheden en zware tegenslagen. Het is dan wel handig als de onderzoeker(ster) enige verbeeldingskracht ter beschikking heeft. De wereld van onze voorouders zag er in hun tijd qua materiële zaken, landinrichting, inzichten, opvattingen, etc. anders uit als nu. Maar de mens is als rationeel denkend, creatief en emotioneel wezen hetzelfde gebleven. Wie dus onderzoek doet naar zijn voorouders, doet eigenlijk onderzoek naar zichzelf. Want door de eeuwen heen zullen zelfs bij de schippers, denkbeeldig gezien, de appels niet ver van de bomen gevallen zijn.

(Bron: foto uit de nalatenschap van mijn moeder Gerrie Hol-De Jong.) Op de "Gelderland-3" poseren twee broers van mijn moeder: rechts Frans en links Has (Johannes) de Jong. Van deze twee ooms heb ik nauwelijks data of informatie terug kunnen vinden. Ik heb vernomen dat beide schippers naar Duitsland zijn vertrokken. Daar loopt het spoor dood. Van de jeugd van beide schippers weet ik alleen dat zij als kind al meewerkten op het schip van hun vader (mijn opa) Willem de Jong. Zelfs het pad van een familieonderzoeker gaat niet altijd over rozen, als het gaat om het schrijven van familieverhalen.!
Van de "Gelderland -3" heb ik meer informatie gevonden dan van mijn ooms! Bouwjaar 1923. Brandmerk: 1135 B Rott 1927. Werf: N.V. Scheepsbouwwerf H.H. Bodewes. Plaats werf: Millingen a/d Rijn. Scheepstype: Rijnaakschip (sleepschip). Lengte: 79,92 m. Breedte: 9,46 m. Inzinking: 2,47 m. Waterverplaatsing: 1.281,860 ton (meting in 1960: 1.320,520 ton). Eigenaar in 1923: N.V. Sleepkaan Gelderland 3.